रोहकः-हिका, [1]रोपकः-पिका, रोहकः-हिका, [2]रुरुक्षकः-क्षिका,
रोरुहकः-हिका ;
[3]रोढा-रोढ्री, रोपयिता-रोहयिता-त्री, रुरुक्षिता-त्री, रोरुहिता-त्री ;
रोहन्-न्ती, रोपयन्-रोहयन्-न्ती, रुरुक्षन्-न्ती ; —
रोक्ष्यन्-न्ती-ती, रोपयिष्यन्-रोहयिष्यन्-न्ती-ती, रुरुक्षिष्यन्-न्ती-ती ; —
— रोपयमाणः-रोहयमाणः, — रोरुह्यमाणः ;
— रोपयिष्यमाणः-रोहयिष्यमाणः, — रोरुहिष्यमाणः ;
[A]अम्बुरुट्-रुड्-रुहौ-रुहः ; — — —
रूढम्-रूढः-रूढवान्, [4]आरूढो वृक्षम्-आरूढो वृक्षः, [5]रूढः, रोपितः-रोहितः,
[6]रोहितः, लोहितः-लोहिताया, लोहितकः, लोहितकं [मुखम्],
रुरुक्षितः, रोरुहितः-तवान् ;

---

1. ण्यन्ते सर्वत्र, '**रुहः पोऽन्यतरस्याम्**' (7-3-43) इति विकल्पेन हकारस्य पकारः। तेन रूपद्वयम्। यद्यपि दैवादिकरुप्यतेर्ण्यन्ते **रोपक** इति, **रोहतेश्च रोहक** इति सिद्ध्यति, धातूनामनेकार्थत्वात् बीजजन्मनि उभयत्र वृत्तिरपि सुलभा ; तथापि धातूनामनेकार्थत्वेऽपि, न सर्वेषां सर्वार्थकत्वमित्यतः सूत्रारम्भस्य चारितार्थ्यं बोध्यम्। विस्तरस्तु **न्यासादिषु** बोध्यः।
2. 'दिहिदुहिमेहति**रोहती** वहिः—' (व्याघ्रभूतिकारिका 7-2-10) इति वचनात् धातोरस्यानिट्त्वं बोध्यम्। 'हो ढः' (8-2-31) इति ढत्वे, 'षढोः कः सि' (8-2-41) इति ककारे षत्वे च रूपमेवम्।
3. तृजादिषु '**पुगन्तलघूपधस्य च**' (7-3-86) इति प्रथमं गुणे, तदनन्तरं ढत्व-धत्वष्टुत्वढलोपाः। 'पर्जन्यवल्लक्षणं प्रवर्तते' (परि. 121) इति न्यायेन 'ढ्रलोपे—' (6-3-111) इति दीर्घः—ओकारः— अत्रापि भवतीति बोध्यम्।
4. 'गत्यर्थाकर्मक—' (3-4-72) इत्यादिना कर्तरि कर्मणि च क्तप्रत्ययः।
5. 'क्तिच्क्तौ च—' (3-3-174) इति संज्ञायां क्तप्रत्ययः। **रूढः**= रूढिं गतः।
6. ण्यन्तात् कर्तरि क्तप्रत्यये साधुरयम्। अस्यैव शब्दस्य कपिलकादिगणे (वा. 8-2-18) पाठात् विकल्पेन धात्वादेर्लकारः—**लोहितः**=वर्णविशेषः। अभिधानस्वाभाव्यात् वर्णवाचकत्वमधुना धातोरिति बोध्यम्। **लोहिताया** इति। अत्र अलोहितो लोहितो भवतीति च्व्यन्तात् **लोहित**शब्दात् '**लोहितादिडाज्भ्यः क्यष्**' (3-1-13) इति क्यष्। 'सनाद्यन्ता धातवः' (3-1-32) इति धातुसंज्ञा। 'अ प्रत्ययात्' (3-3-102) इति प्रत्ययान्तादकारप्रत्ययः। **लोहितकः** इति अत्र '**लोहितान्मणौ**' (5-4-30) इति स्वार्थे कन्प्रत्ययः। '**लोहितकं** मुखम्' इत्यत्र तु 'वर्णे चानित्ये' (5-4-31) इत्यनित्यवर्णवाचकात्**लोहित**शब्दात् स्वार्थे कन्प्रत्ययः।

A. '**विसृत्वरैरम्बुरुहां** रजोभिः यमस्वसुश्चित्र इवोदभारः॥' शि. व. 3. 11.